

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

14 décembre 2021

PROJET DE LOI

**modifiant le Code pénal
en ce qui concerne le droit pénal sexuel**

AMENDEMENTS

Voir:

Doc 55 2141/ (2020/2021):

001: Projet de loi.

002 à 004: Amendements.

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

14 december 2021

WETSONTWERP

**houdende wijzigingen aan het Strafwetboek
met betrekking tot het seksueel strafrecht**

AMENDEMENTEN

Zie:

Doc 55 2141/ (2020/2021):

001: Wetsontwerp.

002 tot 004: Amendementen.

05919

N° 71 DE MME GABRIËLS ET CONSORTS

Art. 80

Remplacer l'article 433quater/5 proposé suit:*“Art. 433quater/5. L'abus aggravé de la prostitution**L'abus de la prostitution visé aux articles 433quater/1 à 433quater/4, est aggravé quand l'infraction a été commise à l'encontre d'un majeur vulnérable en raison de sa situation administrative illégale ou précaire, de sa situation sociale précaire, de son âge, d'un état de grossesse, d'une maladie, d'une infirmité ou d'une déficience physique ou mentale.”*

JUSTIFICATION

Cet amendement fait suite aux auditions. Toute combinaison du profit anormal tiré de la prostitution d'une autre personne, et de l'abus de l'état administratif illégal ou précaire (emploi de sans-papiers) ou de l'abus de l'état de santé d'une personne équivaut à de la traite des êtres humains. Ce chevauchement doit être supprimé afin de préserver les droits des victimes de la traite, et de se démarquer clairement des dispositions sur la traite des êtres humains.

Par contre, il est utile de garder une circonstance aggravante en cas de vulnérabilité de la victime.

NR. 71 VAN MEVROUW GABRIËLS c.s.

Art. 80

Artikel 433quater/5 vervangen als volgt:*“Art. 433quater/5. Verzwaard misbruik van prostitutie**Misbruik van prostitutie, zoals bedoeld in de artikelen 433quater/1 tot 433quater/4 is verzwaard indien het misdrijf werd gepleegd tegen een kwetsbare meerderjarige ten gevolge van zijn onwettige of precaire administratieve toestand, zijn precaire sociale toestand, zijn leeftijd, een zwangerschap, een ziekte dan wel een lichamelijk of geestelijk gebrek of onvolwaardigheid.”*

VERANTWOORDING

Dit amendement is gebaseerd op de hoorzittingen. Elke combinatie van abnormale winst op de prostitutie van een ander en misbruik van de onwettige of precaire administratieve (het tewerkstellen van sans-papiers) toestand of misbruik van gezondheidstoestand van een persoon, is gelijk aan mensenhandel. Deze overlapping moet geschrapt worden om de rechten van slachtoffers van mensenhandel veilig te stellen, en een duidelijk onderscheid te maken met de bepalingen inzake mensenhandel.

Anderzijds is het nuttig om wel nog verzwarende omstandigheden te handhaven in geval van kwetsbaarheid van het slachtoffer.

Katja GABRIËLS (Open Vld)
 Khalil AOUASTI (PS)
 Philippe GOFFIN (MR)
 Claire HUGON (Ecolo-Groen)
 Koen GEENS (CD&V)
 Ben SEGERS (Vooruit)
 Stefaan VAN HECKE (Ecolo-Groen)

N° 72 DE MME GABRIËLS ET CONSORTS

Art. 79

Supprimer cet article.

JUSTIFICATION

Cet amendement fait suite aux auditions. La nouvelle définition du proxénétisme (article 433^{quater}/1) couvre à présent l'article 433^{quater}/4 en projet.

Nr. 72 VAN MEVROUW GABRIËLS c.s.

Art. 79

Dit artikel weglaten.

VERANTWOORDING

Dit amendement is gebaseerd op de hoorzittingen. In de nieuwe definitie van pooierschap (artikel 433^{quater}/1) zit artikel 433^{quater}/4 in ontwerp nu vervat.

Katja GABRIËLS (Open Vld)
Khalil AOUASTI (PS)
Philippe GOFFIN (MR)
Claire HUGON (Ecolo-Groen)
Koen GEENS (CD&V)
Ben SEGERS (Vooruit)
Stefaan VAN HECKE (Ecolo-Groen)

N° 73 DE MME **GABRIËLS ET CONSORTS**

Art. 81

Supprimer cet article.

JUSTIFICATION

Cet amendement fait suite aux auditions. L'article 433*quater*/6 en projet doit être supprimé pour limiter autant que possible le chevauchement avec la traite des êtres humains. L'hypothèse d'abus de la prostitution perpétré dans le cadre des activités d'une organisation criminelle relève toujours de la traite.

Nr. 73 VAN MEVROUW **GABRIËLS c.s.**

Art. 81

Dit artikel weglaten.

VERANTWOORDING

Dit amendement is gebaseerd op de hoorzittingen. Artikel 433*quater*/6 in ontwerp moet geschrapt worden om alle mogelijke overlappingsen met mensenhandel te vermijden. De hypothese waarin er sprake is van misbruik van prostitutie in het kader van georganiseerde activiteiten van een criminele organisatie is altijd mensenhandel.

Katja GABRIËLS (Open Vld)
 Khalil AOUASTI (PS)
 Philippe GOFFIN (MR)
 Claire HUGON (Ecolo-Groen)
 Koen GEENS (CD&V)
 Ben SEGERS (Vooruit)
 Stefaan VAN HECKE (Ecolo-Groen)

N° 74 DE MME GABRIËLS ET CONSORTS

Art. 77

Dans l'article 433quater/2 proposé, remplacer le § 2, alinéa 1er, par ce qui suit:

“La publicité pour la prostitution d'un majeur est interdite, sauf lorsque la loi le prévoit ou que les conditions cumulatives suivantes sont réunies:

– *lorsqu'elle se limite à la publicité pour ses propres services à caractère sexuel;*

– *lorsque la publicité pour les services sexuels d'un majeur ou pour un lieu dédié à la fourniture de services sexuels par des majeurs, est effectuée sur une plateforme internet ou un tout autre support spécialisés à cet effet;*

– *lorsque le fournisseur d'une plateforme internet ou de tout autre média peut démontrer qu'il a fait tous les efforts raisonnables pour éviter les abus de la prostitution et la traite des êtres humains, et qu'il signale immédiatement les soupçons d'abus ou d'exploitation aux services de police et autorités judiciaires.”*

JUSTIFICATION

L'amendement apporte une clarification. Les travailleurs du sexe doivent pouvoir placer leurs propres annonces sur ces plateformes, à condition que celles-ci fassent tous les efforts raisonnables pour lutter contre les abus de la prostitution et la traite des êtres humains.

Il existe un risque que, sur la base de la formulation actuelle du projet de loi, les plateformes soient mises hors ligne. Il est alors à craindre que la police ne pourra plus coopérer avec les fournisseurs de ces plateformes pour traquer les abus de la prostitution et la traite des êtres humains.

Par “plateforme internet ou un tout autre support spécialisés à cet effet”, on vise les petites annonces rassemblées dans une rubrique spécifique dans la presse écrite ou les

Nr. 74 VAN MEVROUW GABRIËLS c.s.

Art. 77

In het voorgestelde artikel 433quater/2, § 2, het eerste lid, vervangen als volgt:

“Reclame maken voor prostitutie van een meerderjarige is verboden, behoudens in de gevallen die de wet bepaalt of wanneer aan volgende cumulatieve voorwaarden voldaan zijn:

– *wanneer dit beperkt blijft tot het maken van reclame voor eigen diensten van seksuele aard;*

– *wanneer reclame voor de seksuele diensten van een meerderjarige of een plaats gewijd aan het aanbieden van seksuele diensten door meerderjarigen, wordt gepubliceerd op een internet platform of enig ander medium dat specifiek voor dit doel is bedoeld;*

– *wanneer de aanbieder van een internet platform of enig ander medium aantoont dat hij alle redelijke inspanningen heeft geleverd om misbruik van prostitutie en mensenhandel te vermijden en dat hij mogelijke gevallen van misbruik en uitbuiting onmiddellijk aan de politiediensten en gerechtelijke overheden aangeeft.”*

VERANTWOORDING

Het amendement zorgt voor een verduidelijking. Sekswerkers moeten eigen advertenties kunnen plaatsen op platforms op voorwaarde dat die platforms alle redelijke inspanningen doen om misbruiken van prostitutie en mensenhandel te bestrijden.

Het risico bestaat dat op basis van hoe het ontwerp van wet nu geformuleerd is, platforms offline zullen worden gehaald. Hierdoor bestaat het gevaar dat de politie niet meer zal kunnen samenwerken met de aanbieders van deze platforms om misbruiken van prostitutie en mensenhandel op te sporen.

Met “internetplatform of enig ander medium dat specifiek voor dit doel bedoeld is” bedoelen we kleine reclameberichten die in een bepaald deel van de geschreven pers staan of

plateformes digitales pour adultes dédiées aux annonces de services sexuels par des majeurs.

Les supports publicitaires diffusés dans la presse écrite dans des rubriques générales directement visibles par des personnes non intéressées ou par des mineurs, les supports publicitaires présents sur la voie publique (comme une grande affiche dans un abri de bus, dans un centre commercial, ou un véhicule publicitaire qui est garé sur la voie publique, ...) ne sont pas couverts par cette expression; ils ne sont donc pas autorisés.

digitale platforms voor volwassenen die gewijd zijn aan het adverteren van seksuele diensten door volwassenen.

Reclamemateriaal dat echter rechtstreeks zichtbaar is voor personen die dit niet wensen of dat zichtbaar is voor minderjarigen, zoals bijvoorbeeld reclamemateriaal op de openbare weg (zoals een grote poster op een bushokje, in een winkelcentrum of een reclamevoertuig op de openbare weg, ...) vallen niet onder de bepaling en zijn bijgevolg niet toegelaten.

Katja GABRIËLS (Open Vld)
Khalil AOUASTI (PS)
Philippe GOFFIN (MR)
Claire HUGON (Ecolo-Groen)
Koen GEENS (CD&V)
Ben SEGERS (Vooruit)
Stefaan VAN HECKE (Ecolo-Groen)

N° 75 DE MME GABRIËLS ET CONSORTS

Art. 78

Remplacer l'article 433quater/3 proposé par ce qui suit:

“Art. 433quater/3. L'incitation publique à la prostitution

L'incitation publique à la prostitution consiste à:

— inciter, implicitement ou explicitement, par tout moyen de publicité, un majeur à se prostituer;

— inciter en public, par quelque moyen que ce soit, un majeur à se prostituer.

Cette infraction est punie d'un emprisonnement d'un mois à un an et d'une amende de cent euros à mille euros.”

JUSTIFICATION

Dans la version néerlandaise, le terme “exploitation” peut signifier à la fois gestion et exploitation. L'intention n'est pas de viser la gestion. Le mot exploitation encore moins, car l'exploitation implique la traite des êtres humains. L'option est prise de supprimer les mots “exploitation de la prostitution d'un adulte” et de les remplacer par “inciter un majeur à se prostituer”.

Par le premier tiret, sont interdits tous les moyens publicitaires qui prônent la fourniture de services sexuels à des majeurs.

Nr.75 VAN MEVROUW GABRIËLS c.s.

Art. 78

Het voorgestelde artikel 433quater/3 vervangen als volgt:

“Art. 433quater/3. Het openbaar aanzetten tot het zich prostitueren

Het openbaar aanzetten tot het zich prostitueren is:

— het door enig reclamemiddel, impliciet of expliciet, aanzetten tot het zich prostitueren als meerderjarige;

— het met welk middel ook, in het openbaar, een meerderjarige tot het zich prostitueren aanzetten.

Dit misdrijf wordt bestraft met gevangenisstraf van een maand tot een jaar en een geldboete van honderd euro tot duizend euro.”

VERANTWOORDING

“Exploitatie” kan in de Nederlandstalige versie zowel uitbating als uitbuiting betekenen. Het is niet de bedoeling om de uitbating te viseren. Het woord uitbuiting evenmin, aangezien uitbuiting mensenhandel impliceert. Er wordt geopteerd om de woorden “exploitatie van de prostitutie van een meerderjarige” te schrappen en te vervangen door “het zich prostitueren als meerderjarige.”

De eerste streep verbiedt alle vormen van reclame die meerderjarigen ertoe zouden kunnen aanzetten om ook seksuele diensten te gaan verlenen.

Le second tiret vise la situation où un adulte est incité dans un lieu public à se prostituer. Cela peut se faire par des appâts tels que des dîners ou des cadeaux.

De tweede streep viseert de situatie waarin een meerderjarige ertoe in het openbaar wordt aangezet om zich te prostitueren door bepaalde lokmiddelen zoals het aanbieden van etentjes of cadeaus.

Katja GABRIËLS (Open Vld)
Khalil AOUASTI (PS)
Philippe GOFFIN (MR)
Claire HUGON (Ecolo-Groen)
Koen GEENS (CD&V)
Ben SEGERS (Vooruit)
Stefaan VAN HECKE (Ecolo-Groen)

N° 76 DE MME GABRIËLS ET CONSORTS

Art. 87

Remplacer cet article par ce qui suit:

“Art. 87. Dans l’article 37ter, § 1er, alinéa 3, du même Code, inséré par la loi du 2 juillet 2014, les modifications suivantes sont apportées:

1° dans le point 1°, les mots “aux articles 375 à 377” sont remplacés par les mots “aux articles 417/12 à 417/22”;

2° dans le point 2°, les mots “aux articles 379 à 387” sont remplacés par les mots “aux articles 417/25 à 417/41, 417/44 à 417/47, 417/52, 417/54”.”

JUSTIFICATION

Voir la justification de l’amendement n° 78.

Nr. 76 VAN MEVROUW GABRIËLS c.s.

Art. 87

Dit artikel vervangen als volgt:

“Art. 87. In artikel 37ter, § 1, derde lid, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 2 juli 2014, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in punt 1°, worden de woorden “in de artikelen 375 tot 377” vervangen door de woorden “in de artikelen 417/12 tot 417/22”;

2° in punt 2°, worden de woorden “in de artikelen 379 tot 387” vervangen door de woorden “in de artikelen 417/25 tot 417/41, 417/44 tot en met 417/47, 417/52 en 417/54”.”

VERANTWOORDING

Zie de verantwoording van amendement nr. 78.

Katja GABRIËLS (Open Vld)
 Khalil AOUASTI (PS)
 Philippe GOFFIN (MR)
 Claire HUGON (Ecolo-Groen)
 Koen GEENS (CD&V)
 Ben SEGERS (Vooruit)
 Stefaan VAN HECKE (Ecolo-Groen)

N° 77 DE MME GABRIËLS ET CONSORTS

Art. 88

Remplacer cet article par ce qui suit:

“Art. 88. Dans l’article 37quinquies, § 1er, alinéa 2, du même Code, inséré par la loi du 17 avril 2002 et modifié en dernier lieu par la loi du 5 février 2016, les modifications suivantes sont apportées:

1° dans le point 2°, les mots “aux articles 375 à 377” sont remplacés par les mots “articles 417/12 à 417/22”;

2° dans le point 3°, les mots “aux articles 379 à 387” sont remplacés par les mots “aux articles 417/25 à 417/41, 417/44 à 417/47, 417/52, 417/54”.”

JUSTIFICATION

Voir la justification de l’amendement n° 78.

Nr. 77 VAN MEVROUW GABRIËLS c.s.

Art. 88

Dit artikel vervangen als volgt:

“In artikel 37quinquies, § 1, tweede lid, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 17 april 2002 en laatstelijk gewijzigd door de wet van 5 februari 2016, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in punt 2°, worden de woorden “in de artikelen 375 tot 377” vervangen door de woorden “in de artikelen 417/12 tot 417/22”;

2° in punt 3°, worden de woorden “in de artikelen 379 tot 387” vervangen door de woorden “in de artikelen 417/25 tot en met 417/41, 417/44 tot 417/47, 417/52 en 417/54”.”

VERANTWOORDING

Zie de verantwoording van amendement nr. 78

Katja GABRIËLS (Open Vld)
 Khalil AOUASTI (PS)
 Philippe GOFFIN (MR)
 Claire HUGON (Ecolo-Groen)
 Koen GEENS (CD&V)
 Ben SEGERS (Vooruit)
 Stefaan VAN HECKE (Ecolo-Groen)

N° 78 DE MME GABRIËLS ET CONSORTS

Art. 89

Remplacer cet article par ce qui suit:

“Art. 89. Dans l’article 37octies, § 1er, alinéa 4, du même Code, inséré par la loi du 10 avril 2014, les modifications suivantes sont apportées:

1° dans le point 2°, les mots “aux articles 375 à 377” sont remplacés par les mots “articles 417/12 à 417/22”;

2° dans le point 3°, les mots “aux articles 379 à 387” sont remplacés par les mots “aux articles 417/25 à 417/41, 417/44 à 417/47, 417/52, 417/54”.”

JUSTIFICATION

Les articles 87, 88 et 89 du projet de loi suppriment l’exclusion, dans les articles 37bis, 37quinquies et 37octies, de l’application de la surveillance électronique, du travail d’intérêt général et de la probation pour certaines infractions sexuelles.

Ces exceptions portent sur les infractions de viol (art. 375 à 377 du Code pénal) et certaines formes de corruption de la jeunesse, de prostitution et d’outrage public aux bonnes mœurs lorsque les faits ont été commis sur des mineurs ou à l’aide de mineurs (art. 379 à 387 du Code pénal).

La suppression de l’exclusion est une modification importante qui dépasse le cadre du droit pénal sexuel. C’est la raison pour laquelle il est proposé d’attendre la réforme du Code pénal pour adapter la liste des exclusions des peines alternatives. L’amendement prévoit donc de réintroduire les exclusions sauf pour l’infraction relative à viol.

Le viol fait partie des infractions de base définies aux articles 417/7 à 417/11 du projet de loi. C’est la seule infraction de base qui, à l’heure actuelle, est exclue du champ d’application des peines alternatives. En la supprimant de la liste des exclusions, l’amendement rend le projet de loi plus cohérent et fait un pas en avant vers cette réforme (point 1°).

Nr. 78 VAN MEVROUW GABRIËLS c.s.

Art. 89

Dit artikel vervangen als volgt:

“Art. 89. In artikel 37octies, § 1, vierde lid, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 10 april 2014, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in punt 2°, worden de woorden “in de artikelen 375 tot 377” vervangen door de woorden “in de artikelen 417/12 tot 417/22”;

2° in punt 3°, worden de woorden “in de artikelen 379 tot 387” vervangen door de woorden “in de artikelen 417/25 tot en met 417/41, 417/44 tot 417/47, 417/52 en 417/54”.”

VERANTWOORDING

De artikelen 87, 88 en 89 van het wetsontwerp schrappen de uitsluiting in de artikelen 37ter, 37quinquies en 37octies voor bepaalde zedendelicten van de toepassing van het elektronisch toezicht, de werkstraf en de autonome probatiestraf.

Deze uitzonderingen hebben betrekking op de misdrijven verkrachting (artikelen 375-377 van het Strafwetboek) en bepaalde vormen van bederf van de jeugd, prostitutie en openbare zedenschennis wanneer de feiten zijn gepleegd op minderjarigen of met de hulp van minderjarigen (artikelen 379-387 van het Strafwetboek).

De afschaffing van de uitsluiting is een belangrijke wijziging die verder gaat dan het kader van het seksuele strafrecht. Daarom wordt voorgesteld te wachten op de hervorming van het Strafwetboek om de lijst van uitsluitingen van alternatieve straffen aan te passen. Het amendement voorziet dus in de herinvoering van de uitsluitingen, behalve voor het misdrijf verkrachting.

Verkrachting is een van de basisdelicten die in de artikelen 417/7 tot en met 417/11 van het wetsontwerp worden omschreven. Het is het enige basismisdrijf dat momenteel is uitgesloten van de werkingsfeer van de alternatieve straffen. Door het uit de lijst van uitsluitingen te schrappen, maakt het amendement het wetsontwerp coherenter en wordt een stap in de richting van deze hervorming gezet (punt 1°).

Pour le reste, l'amendement adapte la référence que comporte les articles 37ter, 37quinquies et 37octies vers les nouvelles dispositions que propose le projet de loi. Ainsi, l'amendement renvoie aux articles relatifs à la débauche de mineurs et de la prostitution enfantine (art. 417/25 à 417/41), aux incriminations portant sur les images d'abus sexuels de mineurs et, pour ce qui concerne de l'outrage public aux bonnes mœurs, à la production ou la diffusion de messages à caractère extrêmement pornographique ou violent dirigés contre un mineur ou une personne dans une situation de vulnérabilité ainsi qu'à l'exhibitionnisme en présence d'un mineur ou d'une personne dans une situation de vulnérabilité.

Voor het overige past de wijziging de verwijzing in de artikelen 37ter, 37quinquies en 37octies aan de in het wetsontwerp voorgestelde nieuwe bepalingen aan. Zo verwijst de wijziging naar de artikelen betreffende ontucht van minderjarigen en kinderprostitutie (artikelen 417/25 tot en met 417/41), naar strafbare feiten in verband met afbeeldingen van seksueel misbruik van minderjarigen en, wat betreft openbare zedenschennis, naar de vervaardiging of verspreiding van boodschappen met een extreem pornografisch of gewelddadig karakter die gericht zijn tegen een minderjarige of een persoon in een kwetsbare positie, alsmede naar exhibitionisme in aanwezigheid van een minderjarige of een persoon in een kwetsbare positie.

Katja GABRIËLS (Open Vld)
Khalil AOUASTI (PS)
Philippe GOFFIN (MR)
Claire HUGON (Ecolo-Groen)
Koen GEENS (CD&V)
Ben SEGERS (Vooruit)
Stefaan VAN HECKE (Ecolo-Groen)

N° 79 DE MME GABRIËLS ET CONSORTS

Art. 76

Dans l'article 433quater/1 proposé, remplacer l'alinéa 1er par ce qui suit:

“Le proxénétisme consiste, sans préjudice de l'application de l'article 433quinquies, en l'un des actes suivants commis à l'encontre d'un majeur:

— *organiser la prostitution d'autrui dans le but d'en retirer un avantage, sauf dans les cas prévus par la loi;*

— *promouvoir, inciter, favoriser ou faciliter la prostitution dans le but de retirer, directement ou indirectement, un avantage anormal économique ou tout autre avantage anormal;*

— *prendre des mesures pour empêcher ou rendre plus difficile l'abandon de la prostitution.”*

JUSTIFICATION

L'amendement apporte des modifications à l'incrimination du proxénétisme.

L'article a été modifié afin de faire une distinction plus claire avec la situation où il y a une forme de coercition. Le fait de contraindre une personne à se prostituer constitue de la traite des êtres humains.

La formulation “sans préjudice de l'application de l'article 433quinquies” signifie que la préférence doit toujours être donnée aux poursuites pour l'infraction de traite des êtres humains. Il en va de l'intérêt de la victime et du droit à la procédure de protection spéciale.

Le présent amendement insère trois nouveaux actes qui devraient être qualifiés d'actes punissables de proxénétisme.

La formulation “l'un des actes suivants” indique clairement qu'il ne s'agit pas de conditions cumulatives, mais que chaque acte constitue un acte de proxénétisme distinct.

Par “organiser la prostitution d'autrui, dans le but d'en retirer un avantage”, on entend: soumettre contre rémunération

Nr. 79 VAN MEVROUW GABRIËLS c.s.

Art. 76

In het voorgestelde artikel 433quater/1, het eerste lid vervangen als volgt:

“Het pooierschap bestaat, onverminderd de toepassing van artikel 433quinquies, uit een van de volgende daden gepleegd tegen een meerderjarig persoon:

— *het organiseren van de prostitutie van een ander met als doel het bekomen van een voordeel, behalve in de gevallen die de wet bepaalt;*

— *het bevorderen, ertoe aanzetten, aanmoedigen of vergemakkelijken van prostitutie met als doel het, rechtstreeks of onrechtstreeks, bekomen van een abnormaal economisch voordeel of elk ander abnormaal voordeel;*

— *maatregelen nemen om het verlaten van de prostitutie te verhinderen of te bemoeilijken.”*

VERANTWOORDING

Het amendement brengt wijzigingen aan in de strafbaarstelling van pooierschap.

Het artikel werd gewijzigd zodat een duidelijker onderscheid kan worden gemaakt met de situatie waar er sprake is van een vorm van dwang. Iemand dwingen om zich te prostitueren, is mensenhandel.

De bewoording “onverminderd de toepassing van artikel 433quinquies” betekent dat er steeds de voorkeur aan moet worden gegeven om te vervolgen voor het misdrijf mensenhandel. Dit in het belang van de slachtoffer en het recht op de bijzondere beschermingsprocedure.

Het amendement voegt drie nieuwe daden in die als strafbaar pooierschap dienen te worden gekwalificeerd.

De bewoording “een van de volgende daden” maakt duidelijk dat het niet om cumulatieve voorwaarden gaat, maar dat elke daad afzonderlijk pooierschap uitmaakt.

Onder het “organiseren van de prostitutie van een ander met als doel het bekomen van een voordeel” wordt begrepen:

à un contrôle hiérarchique ou à une façon déterminée de fonctionner, coordonner contre rémunération, l'activité de personnes rendant des services sexuels tarifés, par exemple la coordination du travail ou la détermination de l'horaire ou du temps de travail.

Par "organiser la prostitution d'autrui, dans le but d'en retirer un avantage", on ne vise pas viser les clients ou les tiers avec lesquels le travailleur du sexe coopère de manière normale (par exemple, un comptable, un chauffeur, un propriétaire etc.), pour autant qu'ils ne soient pas coauteurs ou complices du proxénète.

Les personnes qui se prostituent sous statut d'indépendant sont autorisées, par exemple, à louer ensemble une maison dans laquelle ils/elles peuvent offrir des services sexuels, à condition qu'il n'y ait aucune forme d'autorité entre elles.

Les mots "sauf dans les cas prévus par la loi" font référence à la procédure de reconnaissance qui sera fixée par une loi spécifique. Il s'agit notamment de fixer les conditions essentielles imposées à la personne qui organise la prostitution d'autrui. Il ne s'agit pas de conditions imposées au travailleur du sexe. Ces mots font également référence au fait que le travail du sexe est une profession présentant des caractéristiques spécifiques qui nécessite une protection solide pour le travailleur du sexe. Une réflexion sur cette question doit avoir lieu par les ministres compétents, en concertation avec le secteur des travailleurs du sexe et avec des représentantes de victimes sorties de la traite ou de la prostitution, afin de leur offrir une protection optimale en fonction des spécificités propres à ce type d'activité. Des adaptations devront ainsi être apportées au droit du travail et au droit de la sécurité sociale afin de tenir compte de ces spécificités.

Dans l'attente d'une loi définissant les cas, la situation pour les proxénètes reste telle qu'elle est aujourd'hui.

Il s'agit aussi de préserver la liberté d'abandonner à tout moment et sans condition l'activité de prostitution.

Enfin, il faut toujours en tout cas au minimum respecter les quatre libertés suivantes des travailleurs du sexe:

1. toute personne peut refuser une autre personne comme partenaire sexuel;
2. toute personne peut refuser certains actes sexuels;

het uitoefenen tegen vergoeding van een hiërarchische controle of een specifieke manier van werken over sekswerkers, het coördineren van de activiteit van personen die betaalde seksuele diensten verlenen, zoals bijvoorbeeld het coördineren van het werk of het bepalen van het werkschema of de werktijden.

Met "het organiseren van prostitutie van anderen met het oogmerk een voordeel te verkrijgen" viseren we niet: klanten of derden met wie de sekswerker op een normale wijze samenwerkt te (zoals bijvoorbeeld een boekhouder, een chauffeur, een verhuurder enz) voor zover ze geen mededader of medeplachtige van de pooier zijn.

Zelfstandige sekswerkers zijn toegelaten en mogen bijvoorbeeld samen een huis huren waarin zij seksuele diensten aanbieden, op voorwaarde dat er tussen hen geen gezagsverhouding bestaat.

De woorden "behalve in de gevallen die de wet bepaalt" verwijzen naar de erkenningsprocedure die door een specifieke wet zal worden vastgelegd. Het gaat om het vastleggen van de essentiële voorwaarden aan de persoon die prostitutie voor een ander organiseert. Het gaat niet om het opleggen van voorwaarden aan de sekswerker zelf. Deze woorden verwijzen eveneens naar het feit dat sekswerk een beroep is met specifieke kenmerken dat een sterke bescherming vereist voor de sekswerker. De reflectie hierover dient te gebeuren door de bevoegde ministers, in overleg met de sector van sekswerkers en met vertegenwoordigers van slachtoffers die helpen om uit mensenhandel of prostitutie te stappen teneinde hun een optimale bescherming te bieden in functie van de specifieke kenmerken eigen aan het type activiteit. Het arbeidsrecht en het socialezekerheidsrecht zullen dus moeten worden aangepast om rekening te houden met deze specifieke kenmerken.

In afwachting van een wet die de gevallen bepaalt, blijft de situatie voor de pooiers zoals vandaag.

Ook moet de vrijheid om de prostitutie op gelijk welk ogenblik te verlaten, ten allen tijde worden gevrijwaard.

Men moet in elk geval altijd minimum de vier volgende vrijheden van sekswerkers respecteren:

1. eenieder mag een ander als seksuele partner weigeren;
2. eenieder mag bepaalde seksuele handelingen weigeren;

3. toute personne peut interrompre ou rompre un contact sexuel;

4. toute personne peut poser des conditions à sa propre sexualité.

Les situations dans lesquelles une de ces libertés est intentionnellement entravé ou n'est intentionnellement pas respectée, constituent toujours une infraction.

Le deuxième tiret vise les tiers qui abusent de l'offre de services sexuels liés à la prostitution, d'une autre personne.

Les mots "retirer un avantage anormal économique ou tout autre avantage anormal", ont pour but de viser les situations dans lesquelles l'on profite d'un majeur offrant des services sexuels liés à la prostitution pour en tirer un avantage anormal. Plus précisément, cette notion inclut tous les abus possibles, qui ne sont pas directement liés aux revenus de la prostitution. Par exemple, un loyer excessif, des services sexuels en plus du paiement régulier aux prestataires de services, ...

Les mots "promouvoir, inciter, favoriser ou faciliter", visent la situation dans laquelle un tiers permet du sexe dans son établissement afin de s'enrichir anormalement. L'expression peut être particulièrement utile pour s'attaquer aux grands réseaux criminels qui peuvent travailler avec des hommes de paille. Il s'agit d'un tiers facilitateur qui ne se livre pas directement à des actes d'abus de prostitution ou de traite des êtres humains, mais qui fournit une structure pour faciliter ces actes. Ici aussi, il s'agit explicitement de situations d'abus. Par exemple, la location d'une chambre d'hôtel à un travailleur du sexe indépendant à un prix normal est autorisée. Par contre, louer une chambre d'hôtel au double du prix du fait qu'il s'agisse d'un travailleur du sexe relève de ce deuxième tiret et est donc punissable. Lorsqu'une personne facilite activement l'abus de la prostitution, il se rend coupable de proxénétisme. L'ajout responsabilise également les propriétaires d'hôtels dans lesquels les victimes sont envoyées par des tiers.

3. eenieder mag een seksueel contact onderbreken of afbreken;

4. eenieder mag voorwaarden stellen aan de eigen seksualiteit.

Situaties waarin één van deze vrijheden opzettelijk belemmerd of niet gerespecteerd wordt, vormen altijd een misdrijf.

De tweede streep viseert derden die misbruik maken van het aanbieden van seksuele diensten verbonden aan prostitutie van een ander.

Met de woorden "het bekomen van een abnormaal economisch of gelijk welk ander abnormaal voordeel uit het aanbieden van seksuele diensten" willen we de situaties viseren waarin men abnormaal profiteert van een meerderjarige die seksuele diensten verbonden aan prostitutie aanbiedt. Meer specifiek omvat dit begrip namelijk alle mogelijke misbruiken, die niet direct verbonden zijn aan prostitutie. Bijvoorbeeld overdreven huur, seksuele diensten bovenop reguliere betaling aan dienstverleners, ...

Met de woorden "bevorderen, aanzetten, aanmoedigen of vergemakkelijken" viseren we de situatie waarbij een derde in zijn inrichting sekswerk toelaat om zich abnormaal te verrijken. De uitdrukking kan een bijzondere meerwaarde zijn voor het aanpakken van grotere criminele netwerken die eventueel werken met stromannen. Het gaat om een faciliterende derde die zich niet rechtstreeks bezighoudt met daden van misbruik van prostitutie, maar wel een structuur voorziet om deze handelingen te vergemakkelijken. Ook hier gaat het uitdrukkelijk om misbruiksituaties. Bv. het verhuren van een hotelkamer aan een zelfstandige sekswerker aan een normale prijs is toegelaten. Het verhuren van een hotelkamer aan het dubbele van de prijs, omdat het een sekswerker betreft, valt onder deze tweede streep en is derhalve strafbaar. Wanneer een persoon actief misbruik van prostitutie faciliteert, maakt hij zich schuldig aan pooierschap. De toevoeging responsabiliseert ook de eigenaars van hotels waar slachtoffers heen gestuurd worden door derden.

Le troisième tiret couvre toutes les situations qui empêchent une personne de quitter le secteur de la prostitution.

De derde streep viseert alle situaties waarbij iemand het een sekswerker moeilijk maakt of verhindert om uit de prostitutie te stappen.

Katja GABRIËLS (Open Vld)
Khalil AOUASTI (PS)
Philippe GOFFIN (MR)
Claire HUGON (Ecolo-Groen)
Koen GEENS (CD&V)
Ben SEGERS (Vooruit)
Stefaan VAN HECKE (Ecolo-Groen)

N° 80 DE MME HUGON ET CONSORTS

Art. 84/1 (*nouveau*)

Dans le titre 2, chapitre 2, insérer un article 84/1, rédigé comme suit:

“Art. 84/1. Dans le même chapitre IIIbis/1, il est inséré un article 433quater/10, rédigé comme suit:

“Art. 433quater/10. L’application des dispositions du présent chapitre fait l’objet d’une évaluation multidisciplinaire deux ans après leur entrée en vigueur et, ensuite, tous les quatre ans. Les modalités de cette évaluation sont déterminées pour la fin de l’année 2022 au plus tard.””

JUSTIFICATION

Le nouvel article introduit une évaluation périodique de l’application des nouvelles dispositions relatives à la prostitution, après deux ans à dater de leur entrée en vigueur, puis tous les 4 ans. Au vu de l’importance de ce sujet pour la société, il est souhaitable de prévoir une telle évaluation qui permettra d’objectiver la situation et d’en suivre l’évolution, tant en ce qui concerne les retombées positives (en termes de protection, d’accès aux droits...) qu’en ce qui concerne la réalisation ou non de certains risques évoqués (impact sur la lutte contre la TEH, sur des groupes vulnérables tels que les mineurs ou les personnes migrantes, sur l’égalité entre les femmes et les hommes...), auquel cas il pourrait être procédé aux ajustements législatifs nécessaires, le cas échéant. Ceci est également en accord avec le Plan d’action 2021-2025 de lutte contre la traite des êtres humains, qui prévoit que, en cas d’évolution du cadre légal sur la prostitution, une évaluation de

Nr. 80 VAN MEVROUW HUGON c.s.

Art. 84/1 (*nieuw*)

In titel 2, hoofdstuk 2, een artikel 84/1 invoegen, luidende:

“Art. 84/1. In hetzelfde hoofdstuk IIIbis/1 wordt een artikel 433quater/10 ingevoegd, luidende:

“Art. 433quater/10. De toepassing van de bepalingen van dit hoofdstuk wordt multidisciplinair geëvalueerd twee jaar na de inwerkingtreding ervan en vervolgens om de vier jaar. De nadere voorwaarden van deze evaluatie worden voor uiterlijk eind 2022 vastgelegd.””

VERANTWOORDING

Het nieuwe artikel dat dit amendement beoogt in te voegen, houdt in dat de nieuwe bepalingen inzake prostitutie periodiek zullen worden geëvalueerd, twee jaar na de inwerkingtreding ervan en vervolgens om de vier jaar. Gelet op het maatschappelijk belang van dit vraagstuk is het wenselijk te voorzien in een dergelijke evaluatie, die het mogelijk zal maken de situatie te objectiveren en de evolutie ervan te volgen, niet alleen om de positieve effecten na te gaan (inzake bescherming, toegang tot rechten enzovoort), maar ook om vast te stellen of bepaalde aangehaalde risico’s zich al dan niet hebben voorgedaan (impact op de strijd tegen mensenhandel, op kwetsbare groepen zoals de minderjarigen of de migranten, op de gelijkheid tussen vrouwen en mannen enzovoort). In voorkomend geval zouden de nodige wetgevingswijzigingen kunnen worden doorgevoerd. Deze beoogde nieuwe bepaling spoort daarenboven met het Actieplan 2021-2025 ter

l'impact des modifications sur la traite des êtres humains et le trafic des êtres humains devra être menée à l'horizon 2023.

Claire HUGON (Ecolo-Groen)
Khalil AOUASTI (PS)
Philippe GOFFIN (MR)
Koen GEENS (CD&V)
Katja GABRIËLS (Open Vld)
Ben SEGERS (Vooruit)
Stefaan VAN HECKE (Ecolo-Groen)

bestrijding van mensenhandel, dat erin voorziet dat wanneer het wettelijk raamwerk inzake prostitutie wijzigingen ondergaat, tegen 2023 moet worden nagegaan welke impact die wijzigingen hebben op mensenhandel en mensensmokkel.

N° 81 DE MME GABRIËLS ET CONSORTS

Art. 5

Dans l'article 417/5 proposé, dans le paragraphe 2, apporter les modifications suivantes:

1° remplacer l'alinéa 2 par ce qui suit:

“En tout état de cause, il n’y a pas de consentement si l’acte à caractère sexuel résulte d’une menace, de violences physiques ou psychologiques, d’une contrainte, d’une surprise, d’une ruse, ou de tout autre comportement punissable.”;

2° dans l'alinéa 3, insérer le mot *“notamment”* entre les mots *“de vulnérabilité due”* et les mots *“à un état”*.

JUSTIFICATION

L'article 417/5 propose une nouvelle définition du consentement. Dans la description du consentement, les circonstances qui contribuent à rendre une personne incapable de donner son consentement sont décrites avec précision.

1° Lors des auditions, l'Orde van Vlaamse Balies (OVB) a souligné que l'alinéa 2 de la version néerlandaise de l'article 417/5 fait référence au mot *“aanranding”* alors que le projet de loi supprime ce mot de la notion de *“aanranding van de eerbaarheid”*. En effet, le projet de loi utilise les termes *“atteinte à l'intégrité sexuelle”* ou *“aantasting van de seksuele integriteit”*.

La lecture de ces textes porte à confusion. C'est pourquoi l'OVB propose de supprimer les mots *“aggression”* et *“aanranding”* dans l'alinéa 2 de l'article 417/5. Ces mots sont de toute façon repris sous le concept de *“violences”* ou *“geweld”*.

L'amendement reprend cette suggestion et propose en outre de préciser ce qu'il faut entendre par *“violence”*. En effet, la violence peut tant être physique que psychologie. Il est important d'apporter cette précision dans l'alinéa 2.

L'OVB indique également que la surprise et la ruse ne sont pas en soi des actes punissables. Il considère ainsi qu'il

Nr. 81 VAN MEVROUW GABRIËLS c.s.

Art. 5

In het voorgestelde artikel 417/5, in paragraaf 2, de volgende wijzigingen aanbrengen:

1° het tweede lid vervangen als volgt:

“Toestemming is er in ieder geval niet indien de seksuele handeling het gevolg is van een bedreiging, fysiek of psychisch geweld, dwang, verrassing, list of van enige andere strafbare gedraging.”;

2° in alinea 3, de woorden *“met name”* invoegen tussen de woorden *“kwetsbare toestand verkeert”* en de woorden *“ten gevolge van”*.

VERANTWOORDING

Artikel 417/5 stelt een nieuwe definitie van toestemming voor. In de omschrijving van toestemming worden de omstandigheden die ertoe bijdragen dat een persoon niet in staat is toestemming te geven, met precisie omschreven.

1° Tijdens de hoorzittingen heeft de Orde van Vlaamse Balies (OVB) onderlijnd dat het tweede lid van de Nederlandstalige versie van artikel 417/5 verwijst naar het woord *“aanranding”* terwijl dit woord in het wetsontwerp in de notie *“aanranding van de eerbaarheid”* geschrapt werd. Het wetsontwerp gebruikt de termen *“atteinte à l'intégrité sexuelle”* of *“aantasting van de seksuele integriteit”*.

De lezing van deze teksten zorgt voor verwarring. Om die reden stelt de OVB voor de woorden *“agression”* en *“aanranding”* in het tweede lid van artikel 417/5 te schrappen. Deze woorden kunnen sowieso onder de concepten *“violences”* of *“geweld”* begrepen worden.

Het amendement herneemt deze suggestie en stelt bovendien voor te preciseren wat er onder de term *“geweld”* dient begrepen te worden. Geweld kan zowel slaan op fysiek als op psychisch geweld. Het is belangrijk deze precisering in lid 2 te voorzien.

Het OVB stelt daarenboven dat de verrassing en de list op zich geen strafbare gedragingen zijn. Volgens hen is het

serait plus cohérent de viser plutôt “tout autre comportement punissable” à la place “d’un autre comportement punissable”.

L’amendement comporte également cette modification.

Lors des auditions, il a également été précisé que la notion de contrainte n’était pas reprise dans la liste des hypothèses d’absence de consentement figurant dans le § 2 de l’article 417/5. Or cet élément figure à l’heure actuelle dans la définition du viol à l’article 375 du Code pénal.

Certains intervenants, comme le Conseil des femmes francophones de Belgique, considère que cette notion doit être reprises parmi les circonstances d’absence de consentement. Cette notion apporte un avantage car elle est très large (comprend la contrainte physique et les menaces comme une contrainte psychologique). Elle recouvre de nombreuses situations qui permettent de mieux cerner l’absence de consentement. Comme les hypothèses d’absence de consentement sont alternatives et non cumulatives, le rétablissement de la notion de contrainte ne restreindrait dès lors pas la définition du consentement.

C’est pourquoi l’amendement ajoute le mot “contrainte” dans l’alinéa 2.

2° Pendant les auditions, certains intervenants ont indiqué que l’indication des hypothèses d’absence de consentement dans l’article 417/5 n’est pas claire. Au cours des débats, la question s’est posée de savoir si ces circonstances sont déterminées de manière limitative ou bien de façon exemplative.

L’exposé des motifs est pourtant clair à ce sujet. Le texte précise en effet que “cette définition n’est pas une énumération limitative exhaustive.” Il est donc opportun de préciser le texte légal afin d’éviter toute confusion. C’est pourquoi l’amendement prévoit d’insérer le mot “notamment” dans l’alinéa 3, entre les mots “de vulnérabilité due” et les mots “à un état”.

Selon plusieurs intervenants, la norme générale d’attention devrait être introduite. Cependant, cela est déjà implicitement, mais sûrement intégré dans l’exigence de consentement telle qu’elle est formulée dans le projet en indiquant par exemple que le consentement ne peut pas être déduit de la simple absence de résistance de la victime, qu’il peut être retiré à tout moment avant ou pendant l’acte à caractère sexuel ou qu’il ne peut jamais y avoir de consentement dans certaines situations.

bijgevolg meer coherent om te spreken van “enige andere strafbare gedraging” in plaats van “een andere strafbare gedraging.”

Het amendement bevat ook deze wijziging.

Tijdens de hoorzittingen werd er ook verduidelijkt dat de notie van de dwang niet werd weerhouden in de lijst van hypothesen van een gebrek aan toestemming, zoals die in § 2 van artikel 417/5 vermeld staan. Nochtans staat dit element op dit moment nog vermeld in de definitie van verkrachting van artikel 375 Sw.

Bepaalde deelnemers, zoals de “Conseil des femmes francophones de Belgique”, vinden dat deze notie moet worden weerhouden in de omstandigheden van een gebrek aan toestemming. Dit element heeft een meerwaarde aangezien het zeer ruim is (het omvat de fysieke dwang en de bedreigingen zoals een psychologische dwang). Het omvat verscheidene situaties die het gebrek aan toestemming beter kunnen afbakenen. Aangezien de hypothesen van een gebrek aan toestemming afwisselend en niet-cumulatief zijn, zou een heropname van de notie van de “dwang” de definitie van de toestemming bijgevolg niet beperken.

Daarom voegt het amendement het woord “dwang” toe in het tweede lid.

2° Tijdens de hoorzittingen hebben bepaalde deelnemers gesteld dat de vermelding van de hypothesen van afwezigheid van toestemming in artikel 417/5 niet duidelijk is. Tijdens de debatten is de vraag gesteld of de omstandigheden op een limitatieve dan wel op een exemplatieve wijze omschreven worden.

De memorie van toelichting is nochtans duidelijk op dit vlak. De tekst stelt immers dat “deze definitie geen alomvattende limitatieve opsomming is.” Het is bijgevolg opportuun om de wettekst te verduidelijken om elke verwarring te vermijden. Om die reden voorziet het amendement om in alinea 3, het woord “met name” tussen de woorden “kwetsbare toestand verkeert” en “ten gevolge van”.

Volgens een aantal sprekers moet de algemene zorgvuldigheidsnorm worden geïntroduceerd. Dit zit evenwel al impliciet, maar zeker verankerd in de toestemmingspremissie zoals geformuleerd in het ontwerp, door bijvoorbeeld aan te geven dat de toestemming niet kan worden afgeleid uit het loutere gebrek aan verweer van het slachtoffer, dat instemming op elk moment voor of tijdens de seksuele handeling kan worden ingetrokken of dat er in bepaalde situaties nooit sprake kan zijn van toestemming.

Dès lors, une plus grande responsabilité incombe à la personne qui a initié le contact sexuel.

Alzo komt er meer verantwoordelijkheid te liggen bij diegene die het seksuele contact initieert.

Katja GABRIËLS (Open Vld)
Khalil AOUASTI (PS)
Philippe GOFFIN (MR)
Claire HUGON (Ecolo-Groen)
Koen GEENS (CD&V)
Ben SEGERS (Vooruit)
Stefaan VAN HECKE (Ecolo-Groen)

N° 82 DE MME GABRIËLS ET CONSORTS

Art. 9

Dans l'article 417/8, alinéa 2, proposé, insérer les mots “, en raison de son intégrité sexuelle,” entre le mot “laquelle” et les mots “aurait été gardée cachée”.

JUSTIFICATION

Durant les auditions, certains intervenants ont indiqué que la définition de la personne dénudée reprise dans l'incrimination de voyeurisme visée à l'article 417/8 du projet de loi est trop large.

En effet, pour Catherine Van de Heyning, professeur à l'Université d'Anvers et l'Orde van Vlaamse Balies l'article, tel qu'il est actuellement rédigé au sens large, implique que les photographies prises de personnes qui souhaitent vivre voilées, mais qui ont dénudé leurs cheveux, peuvent également tomber sous le coup de l'incrimination. De même, selon certains, prendre un selfie chez le coiffeur et faire apparaître une autre personne sur la photo relèverait de la définition de “personne dénudée”.

Il y a lieu de rappeler ici que la disposition pénale relative au voyeurisme doit être interprétée à la lumière des objectifs que poursuit le projet de loi proposant une réforme du droit pénal sexuel. Dans ce cadre, le voyeurisme constitue un acte à caractère sexuel. Par conséquent, les cas du fouldard et du selfie chez le coiffeur peuvent difficilement être qualifiés de voyeurisme.

Il est cependant opportun de soulever tout doute à ce sujet. C'est la raison pour laquelle l'amendement prévoit d'ajouter une référence à l'intégrité sexuelle dans la définition de la personne dénudée.

Par ailleurs, les cas de “deepnudes” augmentent de plus en plus. Ce sont des images pornographiques créées par des programmes informatiques dans lesquelles une personne est représentée de manière intime par une manipulation d'images. Dans cette hypothèse, une personne est représentée nue, même s'il n'existe aucune image dénudée de cette personne. Il convient de préciser dans ce cadre que les personnes qui font l'objet d'un “deepnudes” partiel doivent également être considérées comme des “personnes

Nr. 82 VAN MEVROUW GABRIËLS c.s.

Art. 9

In het voorgestelde artikel 417/8, tweede lid, de woorden “op grond van zijn seksuele integriteit” invoegen tussen de woorden “een deel van zijn lichaam toont dat” en de woorden “verhuld zou zijn gebleven”.

VERANTWOORDING

Tijdens de hoorzittingen hebben sommige sprekers erop gewezen dat de definitie van “ontbloot persoon” hernomen in de strafbaarstelling van voyeurisme uit artikel 417/8 van het wetsontwerp, te ruim is.

Voor Catherine Van de Heyning, professor aan de Universiteit van Antwerpen, en voor de OVB impliceert het artikel, zoals het actueel in ruime zin omschreven is, dat foto's genomen van personen die gesluierd door het leven willen gaan, maar die hun haren ontbloot hebben, ook onder de strafbaarstelling zouden vallen. Daarenboven zou volgens sommigen het nemen van een selfie bij de kapper, waarbij ook een andere persoon op deze foto verschijnt ook onder de definitie van “ontbloot persoon” vallen.

Er is reden toe om hier te herinneren aan het feit dat de strafbepaling betreffende voyeurisme geïnterpreteerd moet worden in het licht van de doelstellingen die het wetsontwerp betreffende de hervorming van het seksueel strafrecht nastreeft. In dit kader betreft het voyeurisme een seksuele handeling. Als gevolg hiervan kunnen de gevallen van een sluier en een selfie bij de kapper moeilijk als voyeurisme aanzien worden.

Het is niettemin opportuun om elke twijfel aangaande dit onderwerp op te heffen. Dat is de reden waarom het amendement erin voorziet een referentie naar de seksuele integriteit in te lassen in de definitie van ontbloot persoon.

Daarenboven stijgen de gevallen van “deepnudes” meer en meer. Dit zijn pornografische beelden gecreëerd door Informaticaprogramma's waarop een persoon op een intieme manier wordt voorgesteld door een manipulatie van de beelden. In deze hypothese wordt een persoon naakt afgebeeld, zelfs wanneer er geen enkel naaktbeeld van deze persoon bestaat. Het is passend om hier te verduidelijken dat personen die het voorwerp van gedeeltelijke “deepnudes” uitmaken ook moeten beschouwd worden als “ontblote personen”. We

dénudées”. Nous entendons par là tout ce qui ne relève pas des “deepnudes” intégraux. Ce phénomène entre donc bien dans le champ d’application du voyeurisme.

bedoelen daarmee alles dat niet valt onder volledige “deepnudes”. Dit fenomeen valt bijgevolg onder het toepassingsgebied van voyeurisme.

Katja GABRIËLS (Open Vld)
Khalil AOUASTI (PS)
Philippe GOFFIN (MR)
Claire HUGON (Ecolo-Groen)
Koen GEENS (CD&V)
Ben SEGERS (Vooruit)
Stefaan VAN HECKE (Ecolo-Groen)

N° 83 DE MME GABRIËLS ET CONSORTS

Art. 26

Dans l'article 417/23 proposé, remplacer le premier tiret par ce qui suit:

“- l'auteur est un parent en ligne collatérale jusqu'au troisième degré ou un allié en ligne directe ou en ligne collatérale jusqu'au troisième degré de la victime, qu'il a autorité sur celle-ci, qu'il en a la garde ou cohabite ou a cohabité occasionnellement ou habituellement avec elle;”

JUSTIFICATION

L'amendement qui est proposé apporte deux modifications au premier tiret de l'article 417/23 prescrivant des facteurs aggravants en cas d'atteinte à l'intégrité sexuelle, de voyeurisme, de diffusion non consentie d'images et d'enregistrements à caractère sexuel et de viol. Le tiret comporte une circonstance aggravante lorsque l'auteur de l'infraction est un parent ou un allié, lorsqu'il a autorité sur la victime, qu'il en a la garde ou cohabite occasionnellement ou habituellement avec elle.

Dans tout le projet de loi, la notion de parent ou d'allié est déterminée jusqu'au troisième degré que ce soit en ligne directe ou collatérale. Or, le premier tiret de l'article 417/23 fait référence au quatrième degré.

Il est souhaitable de rester cohérent avec l'ensemble du projet de loi. C'est pourquoi l'amendement vise à remplacer le quatrième degré par le troisième degré.

En faisant référence aux mots “ou cohabite occasionnellement ou habituellement avec elle”, le premier tiret vise le partenaire d'une victime. Il est important de pouvoir également intégrer l'ex-partenaire de la victime dans ce point. Celui-ci

Nr. 83 VAN MEVROUW GABRIËLS c.s.

Art. 26

In het voorgestelde artikel 417/23, het eerste streepje vervangen als volgt:

“- de dader een bloedverwant in de zijlijn tot de derde graad is van het slachtoffer, dan wel een aanverwant in de rechte lijn of in de zijlijn tot de derde graad, dat hij gezag heeft over het slachtoffer, hem onder zijn bewaring heeft of occasioneel of gewoonlijk met het slachtoffer samenwoont of heeft samengewoond;”

VERANTWOORDING

Het voorgestelde amendement brengt twee wijzigingen aan in het eerste streepje van artikel 417/23, dat verzwarende factoren voorschrijft in de gevallen van aantasting van de seksuele integriteit, voyeurisme, niet – consensuele verspreiding van seksueel getinte beelden en opnames en verkrachting. Het streepje houdt een verzwarende omstandigheid in wanneer de dader van het misdrijf een ouder of een aanverwant is, wanneer hij gezag heeft over het slachtoffer, hem onder zijn bewaring heeft of occasioneel of gewoonlijk met het slachtoffer samenwoont.

Doorheen het ganse wetsontwerp wordt de notie van ouder of aanverwant bepaald tot de derde graad, ongeacht of dit in de directe of de zijlijn is. Het eerste streepje van het artikel 417/23 verwijst echter naar de vierde graad.

Het is wenselijk coherent te blijven met het gehele wetsontwerp. Om die reden beoogt het amendement om de vierde graad te vervangen door de derde graad.

Door te refereren aan de woorden “of die occasioneel of gewoonlijk met haar samenleeft”, viseert het eerste streepje de partner van het slachtoffer. Het is van belang om ook de ex-partner van het slachtoffer te integreren. Deze kan

peut se monter violent envers la victime même si la relation qui existait entre eux a pris fin.

zich gewelddadig opstellen ten aanzien van het slachtoffer, zelfs indien de relatie die tussen hen bestond, ondertussen beëindigd is.

Katja GABRIËLS (Open Vld)
Khalil AOUASTI (PS)
Philippe GOFFIN (MR)
Claire HUGON (Ecolo-Groen)
Koen GEENS (CD&V)
Ben SEGERS (Vooruit)
Stefaan VAN HECKE (Ecolo-Groen)

N° 84 DE MME GABRIËLS ET CONSORTS

Art. 6

Compléter l'article 417/6, § 2, proposé, avec un alinéa, rédigé comme suit:

“Il n’y pas d’infraction entre mineurs ayant atteint l’âge de quatorze ans accomplis qui agissent avec consentement mutuel lorsque la différence d’âge entre ceux-ci est supérieure à trois ans.”

JUSTIFICATION

L'amendement propose d'insérer, dans l'article 417/6 du projet de loi, une cause de justification qui concerne spécifiquement les mineurs d'âge qui ont des relations sexuelles consenties et qui ont une différence d'âge de plus de trois ans.

Lors des auditions, plusieurs intervenants, dont Avocats.be, ont indiqué que les mineurs peuvent avoir des relations sexuelles tout à fait consenties. Il s'agit de protéger ces jeunes afin que leur fait ne tombent pas sous le coup de la loi pénale (par exemple, activités pour jeunes où les jeunes ont parfois le même âge ou presque que les jeunes qu'ils animent).

Nr. 84 VAN MEVROUW GABRIËLS c.s.

Art. 6

Het voorgestelde artikel 417/6, § 2, aanvullen met de volgende alinea:

“Er is geen misdrijf tussen minderjarigen die de volle leeftijd van veertien jaar hebben bereikt en die met wederzijdse toestemming handelen wanneer het onderlinge leeftijdsverschil meer dan drie jaar bedraagt”

VERANTWOORDING

Met dit amendement wordt voorgesteld om in artikel 417/6 van het wetsontwerp een rechtvaardigingsgrond in te voegen die specifiek betrekking heeft op minderjarigen die consensuele seksuele betrekkingen hebben en die een leeftijdsverschil van meer dan drie jaar hebben.

Tijdens de hoorzittingen hebben verschillende tussenkomende partijen, waaronder Avocats.be, erop gewezen dat minderjarigen volledig consensuele seksuele betrekkingen kunnen hebben. Het gaat erom deze jongeren te beschermen zodat hun handelingen niet onder het strafrecht vallen (bijvoorbeeld jeugdactiviteiten waarbij de jongeren soms even oud of bijna even oud zijn als de jongeren die zij leiden).

Katja GABRIËLS (Open Vld)
Khalil AOUASTI (PS)
Philippe GOFFIN (MR)
Claire HUGON (Ecolo-Groen)
Koen GEENS (CD&V)
Ben SEGERS (Vooruit)
Stefaan VAN HECKE (Ecolo-Groen)

N° 85 DE MME GABRIËLS ET CONSORTS

Art. 17, 18, 19, 20 et 69

Dans les articles 417/15, 417/16, 417/17, 417/18 et 417/59 proposés, remplacer à chaque fois le mot “sur” par les mots “au préjudice de”.

JUSTIFICATION

L'amendement a pour but d'apporter une petite correction technique aux articles 417/15, 417/16, 417/17, 417/18 et 417/59 proposés du projet de loi. À l'instar de ce qui est prévu à l'article 417/5, alinéa 3, du projet de loi, qui comporte les mots “au préjudice d'une personne”, l'amendement propose d'intégrer ces termes dans les articles prévus à la place du mot “sur”. Cette adaptation permet de rendre le texte en projet plus cohérent.

Nr. 85 VAN MEVROUW GABRIËLS c.s.

Art. 17, 18, 19, 20 en 69

In de voorgestelde artikelen 417/15, 417/16, 417/17, 417/18 et 417/59, telkens het woord “op” vervangen door de woorden “ten nadele van”.

VERANTWOORDING

Het amendement beoogt een kleine technische verbetering aan te brengen in de voorgestelde artikelen 417/15, 417/16, 417/17, 417/18 en 417/59 van het wetsontwerp. Zoals voorzien is in artikel 417/5, lid 3, van het wetsontwerp, waarin de woorden “ten nadele van een persoon” zijn opgenomen, wordt in het amendement voorgesteld deze woorden in de bedoelde artikelen op te nemen in plaats van het woord “op”. Deze aanpassing maakt de ontwerptekst coherenter.

Katja GABRIËLS (Open Vld)
 Khalil AOUASTI (PS)
 Philippe GOFFIN (MR)
 Claire HUGON (Ecolo-Groen)
 Koen GEENS (CD&V)
 Ben SEGERS (Vooruit)
 Stefaan VAN HECKE (Ecolo-Groen)

N° 86 DE MME ROHONYI

Art. 74

Remplacer l'article 417/64 proposé par ce qui suit:

“Art. 417/64. L’avis d’un service spécialisé dans la guidance ou le traitement des délinquants sexuels

Lorsque le prévenu est poursuivi pour une infraction visée au présent chapitre, le ministère public ou le juge saisi de la cause doit prendre l’avis motivé d’un service spécialisé dans la guidance ou le traitement de délinquants sexuels en vue de déterminer la peine la plus adéquate.”

JUSTIFICATION

Cet amendement réinstaura l’obligation de requérir un avis motivé d’un service spécialisé dans la guidance ou le traitement des délinquants sexuels pour le ministère public ou le juge saisi d’une infraction en matière de mœurs, tel que le préconisent le Centre d’Appui bruxellois et le Conseil Supérieur de la Justice.

Actuellement, cet avis est obligatoire. Le ministre justifie le nouveau caractère facultatif de cet avis en pointant le fait que certains délits à caractère sexuel ne sont pas nécessairement le signe d’une problématique sexuelle qu’il faut traiter. Cela présuppose que le magistrat, le ministère public, le juge d’instruction ou le juge du fond, est apte à déterminer lui-même si les faits dont il est saisi sont ou non le signe d’une problématique sexuelle.

Or, la question est de savoir sur quelle expertise le magistrat tirera une telle aptitude. Le ministre prévoit une formation spécialisée de la police, de la magistrature et du barreau, mais il s’agit là d’un souhait et non d’une réalité. Ces formations ne pourront en aucun cas compenser l’expertise reconnue des centres de traitement et centres d’appui composés de psychologues spécialisés et expérimentés en psychologie légale et en sexologie.

Nr. 86 VAN MEVROUW ROHONYI

Art. 74

Het ontworpen artikel 417/64 vervangen als volgt:

“Art. 417/64. Het advies van een dienst gespecialiseerd in de begeleiding of behandeling van seksuele delinquenten

Wanneer de beklaagde wordt vervolgd voor een misdrijf in dit hoofdstuk omschreven, moet het openbaar ministerie of de rechter bij wie de zaak aanhangig werd gemaakt, met het oog op het opleggen van de meest geschikte straf, het met redenen omkleed advies inwinnen van een dienst gespecialiseerd in de begeleiding of behandeling van seksuele delinquenten.”

VERANTWOORDING

Dit amendement beoogt opnieuw in te voeren dat, zoals aanbevolen door het *Centre d’Appui bruxellois* en de Hoge Raad voor de Justitie, een met redenen omkleed advies van een dienst gespecialiseerd in de begeleiding of de behandeling van seksuele delinquenten moet worden ingewonnen door het openbaar ministerie of de rechter bij wie de zedenzaak aanhangig werd gemaakt.

Dat advies is thans verplicht. De minister verantwoordt de nieuwe facultatieve aard van dit advies door erop te wijzen dat bepaalde misdrijven van seksuele aard niet noodzakelijk het teken zijn van een seksueel probleem dat moet worden aangepakt. Daarbij wordt voorondersteld dat de magistraat, het openbaar ministerie, de onderzoeksrechter of de feitenrechter zelf bekwaam is om te bepalen of de bij hem aanhangig gemaakte feiten al dan niet op een seksueel probleem wijzen.

De vraag is evenwel op grond van welke deskundigheid de magistraat over een dergelijke bekwaamheid zal beschikken. De minister voorziet in een gespecialiseerde opleiding voor de politie, de magistratuur en de balie, maar zulks is een verlangen en geen werkelijkheid. Die opleidingen zullen in geen geval kunnen opwegen tegen de erkende expertise van de behandelcentra en van de zorgcentra, bestaande uit gespecialiseerde psychologen met ruime ervaring in de forensische psychologie en in de seksuologie.

Pour l'auteurice de cet amendement, il serait également opportun, en complément de cet amendement, de pérenniser le financement des centres chargés de rendre ces rapports, ainsi que le recrutement d'experts psychiatres.

Sophie ROHONYI (DéFI)

Ter aanvulling van dit amendement acht de indienster van dit amendement het ook gepast om de financiering te bestendigen van de centra die belast zijn met het uitbrengen van die verslagen, alsook van de indienstneming van psychiatrische deskundigen.

N° 87 DE MME ROHONYI

Art. 77

Dans l'article 433quater/2 proposé, compléter le second paragraphe par le tiret suivant:

“— lorsque celle-ci vise à promouvoir des services d'accompagnement sexuel reconnus.”

JUSTIFICATION

L'avis n° 74 du 13 novembre 2017 relatif à l'assistance sexuelle aux personnes handicapées du Comité consultatif de Bioéthique reconnaît explicitement que les personnes atteintes d'une maladie, d'une infirmité ou d'une déficience mentale ont également le droit d'accéder à la sexualité et ont, de ce fait, également la capacité de consentir à des relations sexuelles.

Comme le soulignent le Centre d'Action Laïque et Avocats.be, leur sexualité doit aussi pouvoir s'exprimer. C'est d'ailleurs la raison pour laquelle des associations comme Aditi sont subventionnées depuis des années par la Fédération Wallonie-Bruxelles et la COCOF.

Les services d'accompagnement sexuel sont encore trop peu connus, en raison notamment des restrictions quant à la publicité de leurs services, pourtant indispensables pour faire connaître aux potentiels bénéficiaires les possibilités à leur disposition.

Cet amendement vise à prévoir une exception à l'interdiction de publicité de la prostitution pour ce qui concerne les services d'accompagnement sexuel reconnus par les entités fédérées, qui contribuent à leur financement.

Sophie ROHONYI (DéFI)

Nr. 87 VAN MEVROUW ROHONYI

Art. 77

Het ontworpen artikel 433quater/2, § 2, aanvullen met het volgende streepje:

“— wanneer beoogd wordt erkende seksuele dienstverlening te promoten.”

VERANTWOORDING

Het op 13 november 2017 door het Raadgevend Comité voor Bio-ethiek uitgebrachte advies nr. 74 betreffende seksuele bijstand voor personen met een beperking erkent uitdrukkelijk dat ook wie ziek is, een handicap heeft of met een geestelijke deficiëntie kampt het recht heeft om seksualiteit te ervaren en, derhalve, ook de bekwaamheid heeft om toe te stemmen met seksuele praktijken.

Het *Centre d'Action Laïque* en *Avocats.be* benadrukken dat ook die personen recht hebben op seksualiteitsbeleving. Daarom worden verenigingen zoals *Aditi* trouwens al sinds jaar en dag gesubsidieerd door de Federatie Wallonië-Brussel en de Franse Gemeenschapscommissie.

Seksuele dienstverlening is nog te weinig gekend, met name vanwege de beperkingen inzake reclame voor dergelijke diensten. Die reclame is nochtans essentieel om de mogelijke belanghebbenden op de hoogte te brengen van de mogelijkheden die voor hen beschikbaar zijn.

Dit amendement beoogt te voorzien in een uitzondering op het verbod op reclame voor prostitutie voor de door de deelstaten erkende en medegefinancierde seksuele dienstverlening.

N° 88 DE MME ROHONYI

Art. 80

Remplacer l'article 433quater/5 proposé par ce qui suit:

“Art. 433quater/5. La traite des êtres humains

Le proxénétisme visé aux articles 433quater/1 constitue de la traite des êtres humains lorsque:

– *l'infraction a été commise en abusant de la situation de vulnérabilité dans laquelle se trouve un majeur en raison de sa situation administrative illégale ou précaire, de sa situation sociale précaire, de son âge, d'un état de grossesse, d'une maladie, d'une infirmité ou d'une déficience physique ou mentale;*

– *l'infraction a été commise en faisant usage, de façon directe ou indirecte, de manœuvres frauduleuses, de violence, de menaces ou de toute autre forme de contrainte;*

– *l'activité concernée constitue une activité habituelle.*

Cette infraction est punie de la réclusion de dix à quinze ans et d'une amende de cinq cents euros à cinquante mille euros.

L'amende est appliquée autant de fois qu'il y a de victimes.”

JUSTIFICATION

Cet amendement vise à remplacer l'article 433quater/5 inséré par l'article 80 du projet pour y insérer explicitement la notion de traite des êtres humains, à l'instar de ce que prévoyait l'article 433quinquies du Code pénal.

Durant les auditions, plusieurs orateurs, y compris les représentants de la Fondation Samilia, de Pag-Asa, de Payoke et de Sürya, se sont étonnés que la notion de traite des êtres

Nr. 88 VAN MEVROUW ROHONYI

Art. 80

Het ontworpen artikel 433quater/5 vervangen door wat volgt:

“Art. 433quater/5. Mensenhandel

Het pooierschap bedoeld in artikel 433quater/1 is een vorm van mensenhandel indien:

– *het misdrijf werd gepleegd door misbruik te maken van de kwetsbare toestand waarin een meerderjarige verkeert ten gevolge van zijn onwettige of preciaire administratieve toestand, zijn preciaire sociale toestand, zijn leeftijd, een zwangerschap, een ziekte dan wel een lichamelijk of geestelijk gebrek of onvolwaardigheid;*

– *het misdrijf werd gepleegd door direct of indirect gebruik te maken van listige kunstgrepen, geweld, bedreigingen of enige andere vorm van dwang;*

– *van de betrokken activiteit een gewoonte wordt gemaakt.*

Dit misdrijf wordt bestraft met een opsluiting van tien tot vijftien jaar en een geldboete tussen vijfhonderd en vijftigduizend euro.

De geldboete wordt zo veel keer toegepast als er slachtoffers zijn.”

VERANTWOORDING

Dit amendement heeft tot doel artikel 433quater/5, ingevoegd bij artikel 80 van het wetsontwerp, te vervangen om er uitdrukkelijk het begrip “mensenhandel” in op te nemen, zoals dat het geval was in artikel 433quinquies van het Strafwetboek.

Tijdens de hoorzittingen hebben meerdere sprekers, onder wie vertegenwoordigers van de *Fondation Samilia*, Pag-Asa, Payoke en Sürya, hun verbazing geuit over het feit dat het

humains ne soit pas explicitement incluse dans le projet de loi. Ils craignaient en effet que les poursuites sur la base du projet, et non plus de l'article 433*quinquies* du Code pénal, empêcheraient les victimes d'accéder aux mécanismes de protection et de se prévaloir des droits conférés en matière de traite des êtres humains par les directives européennes.

Puisque la plupart des orateurs auditionnés reconnaissent que la formulation de l'article en projet s'apparente en réalité à de la traite des êtres humains, l'auteur de cet amendement estime opportun de conserver le présent article, en requalifiant simplement l'infraction d'abus aggravé de la prostitution qui, par ailleurs, n'existe nul part ailleurs dans la loi, par l'infraction de traite des êtres humains.

Sophie ROHONYI (DéFI)

begrip "mensenhandel" niet uitdrukkelijk in het wetsontwerp is opgenomen. Zij vrezen immers dat de vervolgingen op basis van dit wetsontwerp, en niet meer op basis van artikel 433*quinquies* van het Strafwetboek, tot gevolg zouden hebben dat de slachtoffers niet langer toegang zouden hebben tot de beschermingsregelingen en dat ze hun rechten die hun door de Europese richtlijnen op het vlak van mensenhandel worden verleend, niet langer zouden kunnen doen gelden.

Aangezien de meeste sprekers die werden gehoord erkennen dat de formulering van het ontworpen artikel in feite aanleunt bij mensenhandel, acht de indienster van het amendement het gepast dit artikel te behouden, maar de kwalificatie van "misdrijf van verzwaard misbruik van prostitutie" – dat overigens nergens elders in de wet voorkomt – eenvoudigweg te vervangen door de kwalificatie van "misdrijf van mensenhandel".

N° 89 DE MME ROHONYI

Art. 81

Remplacer l'article 433quater/6 par ce qui suit:

“Art. 433quater/6. La traite des êtres humains en association

Lorsque la traite des êtres humains, visée à l'article 433quater/5, constitue un acte de participation à l'activité principale ou accessoire d'une association, et ce, que le coupable ait ou non la qualité de dirigeant, cette infraction est punie de la réclusion de dix à quinze ans et d'une amende de mille à cent mille euros.

L'amende est appliquée autant de fois qu'il y a de victimes.”

JUSTIFICATION

Voir la justification de l'amendement précédent.

Sophie ROHONYI (DéFI)

Nr. 89 VAN MEVROUW ROHONYI

Art. 81

Het ontworpen artikel 433quater/6 vervangen als volgt:

“Art. 433quater/6. Mensenhandel in vereniging

Indien de mensenhandel, zoals bedoeld in artikel 433quater/5, een daad van deelneming aan de hoofd- of bijkomende bedrijvigheid van een vereniging betreft, ongeacht of de schuldige de hoedanigheid van leidend persoon heeft of niet, wordt dit misdrijf bestraft met opsluiting van tien tot vijftien jaar en met een geldboete van duizend tot honderdduizend euro.

De geldboete wordt zo veel keer toegepast als er slachtoffers zijn.”

VERANTWOORDING

Zie de verantwoording van het vorige amendement.